

N:o 4.

Ank. till Riksd. kansli den 28 april 1902, kl. 3 e. m.

Särskilda utskottets n:o 2 utlåtande (n:o 2), i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse af 5 kap. 1, 2, 3 och 6 §§ strafflagen, till lag angående verkställighet af domstols förordnande om tvångsuppfostran samt till lag, innefattande vissa bestämmelser om förfarandet i brottmål rörande minderårige.

Utskottet har till förberedande behandling fått mottaga Kongl. Maj:ts proposition n:o 7, hvori Kongl. Maj:t, under åberopande af de vid propositionen fogade, i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll, jemlikt § 87 regeringsformen, föreslagit Riksdagen att antaga här nedan intagna förslag till

- 1) lag om ändrad lydelse af 5 kap. 1, 2, 3 och 6 §§ strafflagen;
- 2) lag angående verkställighet af domstols förordnande om tvångsuppfostran; samt
- 3) lag, innefattande vissa bestämmelser om förfarandet i brottmål rörande minderårige.

*Förslagets
tillkomst.*

Såsom utskottet i sitt den 21 innevarande april afgifna utlåtande i anledning af, bland annat, Kongl. Maj:ts nådiga proposition n:o 30 angående uppfostran åt vanartade och i sedligt afseende försummade barn haft tillfälle omförmåla, äro de med hvarandra nära sammanhängande frågor, som behandlas i nyssnämnda proposition och den nu förevarande, bragta å bane genom framställning af Riksdagen. I skrifvelse den 25 april 1896 anhöll nemligen Riksdagen, att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag om åtgärder för beredande af lämplig uppfostran dels åt minderåriga förbrytare, dels ock åt vanartade och i sedligt afseende försummade barn.

Med anledning af denna Riksdagens skrifvelse beslöt Kongl. Maj:t den 16 oktober 1896 att åt särskilda komiterade anförtro utredningen af denna fråga; dervid Kongl. Maj:t med hänsyn till den skiljaktiga utredning, som å ena sidan beträffande minderåriga förbrytare kräfdes och å andra sidan med afseende på öfriga mindre välartade barn vore erforderlig, samt för att komitén vid sitt omfattande arbetes utförande ej måtte blifva alltför talrik, fann lämpligt att, på samma gång en del ledamöter erhöilo i uppdrag att deltaga i komitéarbetet i hela dess omfattning, öfriga ledamöter utsågos särskildt för frågan angående uppfostringsanstalter för minderåriga förbrytare och särskildt för frågan angående dylika anstalter för öfriga i sedligt afseende försummade barn.

Af de två betänkanden, komitén afgaf, innefattar det första, be-tecknad med n:o I och dagtecknad den 26 oktober 1898, särskilda förslag angående minderåriga förbrytares behandling, hvilka förslag i vissa afseenden omarbetades inom justitiedepartementet. Härefter beslöt Kongl. Maj:t den 17 november 1899 att inhenta högsta domstolens utlåtande öfver de sålunda utarbetade förslagen.

På grund af de anmärkningar af delvis ganska genomgripande art, som framställdes af högsta domstolen i dess den 17 oktober 1900 afgifna utlåtande, blefvo åtskilliga förändringar å nyo inom justitiedepartementet vidtagna.

I den form förslagen härigenom erhöilo, föredrogos de den 29 november 1901 för Kongl. Maj:t, som dervid beslöt, att de skulle föreläggas Riksdagen till antagande.

*Förslagets
hufvudsakliga
innehörd.*

De två hufvudsakliga reformer, dessa förslag afse att införa, äro dels att åldersgränsen för kriminell tillräknelighet skulle blifva, ej blott

såsom nu vilkorligt, utan undantagslöst bestämd till 15 år, dels ock att för den, som fyllt 15 men ej 18 år, straff för lindrigare förbrytelser skulle kunna utbytas mot intagande i allmän uppfostringsanstalt.

Hvad nu först beträffar *bestämmande af åldersgränsen för den kriminella tillräkneligheten till 15 år*, innebär detta ej mindre afskaffandet af den nu domstol tillkommande befogenhet att förordna om tilldelande af aga åt eller insättande i allmän uppfostringsanstalt af barn, innan det fyllt 15 år, än äfven borttagandet af den nu gällande bestämmelsen, enligt hvilken, om gerning blifvit begången af den, som fyllt 14 men ej 15 år, och han pröfvas hafva egt nog urskilning att inse gerningens brottslighet, gerningsmannen i vissa fall kan af domstol ådömas straff. I båda dessa afseenden sammanhänger förevarande förslag med det, som förelagts Riksdagen genom propositionen n:o 30, enligt hvilken åt en kommunal myndighet, barnavårdsnämnden, skulle uppdragas, bland annat, omhändertagandet och insättandet i skyddshem af barn under 15 år, som visat sådan vanart, att hemmets och skolans uppfostringsmedel befinnas otillräckliga för den vanartades tillrättaförande. Bifall till förevarande förslag beträffande åldersgränsen för den kriminella tillräkneligheten skulle nemligen innebära, att brottslig gerning af barn, som ej fyllt 15 år, betraktades blott såsom bevis på vanart och komme att föranleda barnavårdsnämndens inskridande i de fall, då omständigheterna i öfrigt gjorde sådant lämpligt.

Såväl komiténs förslag som det först inom justitiedepartementet utarbetade innehöllo endast borttagandet af ofvanberörda stadgande, att den, som fyllt 14 men ej 15 år, skulle kunna i vissa fall dömas till straff. Deremot bibehölls i dessa förslag den nu gällande bestämmelsen om befogenhet för domstol att förordna om tilldelande af aga åt eller insättande i allmän uppfostringsanstalt af barn, som ej fyllt 15 år. Anledningen hvarför dylikt stadgande icke förekommer i det förslag, som nu förelagts Riksdagen, har föredragande departementschefen (sid. 43) angifvit.

Inom högsta domstolen anfördes nemligen, att det syntes vara af synnerlig vikt, att bestämmelserna om behandlingen af såväl kriminella som icke kriminella, vanartade eller sedligt försummade barn blefve i möjligaste måtto likformiga. Det kunde näppeligen sägas vara i förhållandenas egen natur grundadt att så strängt, som i de till högsta domstolen remitterade förslagen ifrågasattes, skilja mellan å ena sidan minderåriga förbrytare och å den andra sådana vanartade barn, som ej ofvertygats om egentlig brottslighet, i hvarje fall icke då fråga vore

Åldersgränsen för kriminell tillräknelighet.

om barn under femton år. Ingen kunde betvifla, att antalet af de utaf barn begångna snatterier och andra smärre förbrytelser, hvilka icke komme under åtal inför domstol, vore mycket stort, ojemförligt större än det, som blefve föremål för laglig beifran, och det kunde följaktligen i särdeles många fall sägas bero på en ren tillfällighet, huruvida ett vanartadt barn komme att hänföras till förbrytarnes klass eller icke. Det behandlingssätt, hvilket föreslagits såsom det ojemförligt kraftigaste och mest verksamma, vore för såväl kriminel som icke kriminel, vanartad ungdom barnets skiljande från sin förra omgifning och insättande i en under offentlig kontroll stående uppfostringsanstalt. En dylik åtgärd vore, såsom sjelfva orden innebure, att anse, ej såsom ett straff i egentlig mening eller ett tuktomedel, utan såsom ett pedagogiskt behandlingssätt, betingadt icke, eller åtminstone icke företrädesvis, af någon enstaka gerning från barnets sida, utan fastmera deraf, att det samma befunnits lefva i en omgifning, der någon kraftigare reaktion mot de onda böjelserna ej vore att förvänta. Men om så vore förhållandet, så måste det erkännas vara synnerligen angeläget, att beslutanderätten lades i händerna på en myndighet, som kunde antagas ega nödiga förutsättningar för att i hvarje förekommande fall bilda sig en riktig uppfattning om nödvändigheten eller lämpligheten af en dylik åtgärd. Åtminstone i de större städerna — och det vore ju hufvudsakligen der lagen tänktes skola komma till användning — kunde domstolarne ej antagas ega dessa förutsättningar. Ej heller syntes domstolarne i allmänhet sjelfva vara i tillfälle att företaga de noggranna undersökningar, som dock otvifvelaktigt borde ega rum, innan man tillgrepe en så allvarlig åtgärd som att draga ett barn undan föräldravården.

Utskottet, som instämmer i detta uttalande, anser riktigt, att den sålunda angifna uppfattningen gjort sig gällande i nu förevarande lagförslag.

Hvad beträffar valet af just 15-års-åldern för inträdandet af den s. k. straffmyndigheten, har under frågans behandling ingen meningsskiljaktighet förekommit. Den har förordats såväl af komitén i dess båda betänkanden som af högsta domstolen och de båda föredragande departementscheferna. I detta afseende har förslaget motiverats ej blott med hänvisning till den häfdvunna svenska rättsuppfattningen och bestämmelserna inom de flesta under senare tid tillkomna utländska lagstiftningar, utan äfven med den i allmänhet gängse åsigten, att en person vid denna ålder bör hafva uppnått icke endast den utveckling i intellektuellt afseende, som är en förutsättning för att kunna skilja mellan tillåtliga och otillåtliga handlingar, utan också den stadga

i karakteren och viljerigtningen, som gifver förmåga att oberoende af tillfälliga bevekelsegrunder välja det rätta eller det orätta.

Till stöd för samma uppfattning kan jemväl anföras, att den ojemförligt största delen af Sveriges befolkning kort före uppnåendet af denna ålder afslutat sin skolgång och konfirmerats, samt att den då i lifvet och arbetet utträdande ungdomen, om än fortfarande omyndig, likväl i civilrättsligt afseende intar en annan ställning än förut, i det att den unge då tillåtes råda öfver hvad han kan förvärfva genom eget arbete och icke heller har en lika oinskränkt fordran som förut att af föräldrarna erhålla sitt uppehälle.

Af dessa skäl har utskottet funnit förslaget äfven i detta afseende välgrundadt.

Beträffande förslagens andra hufvudbestämmelse, som, enligt hvad redan anförts, innebär, att för den, som fyllt 15 men ej 18 år, straff för lindrigare förbrytelser skulle kunna utbytas mot intagande i allmän uppfostringsanstalt, anser utskottet, att denna del af förslaget innebär ett mycket beaktansvärdt steg i rätt rigtning. Utskottet har emellertid icke förbisett, att i de fall, då domstol vid afdömande af mål angående brott, begångna af någon, som fyllt 15 men ej 18 år, funne straffet böra utbytas mot uppfostringsmedel, äfven andra sådana medel än insättning i allmän uppfostringsanstalt kunde anlitas.

*Utbyttandet
af straff
mot uppfostringsmedel.*

Komitén föreslog i detta afseende, att insättande i dylik anstalt skulle användas endast i stället för ådömdt fängelsestraff (om högst 6 månader), men att bötesstraff, i därför egnade fall, skulle utbytas mot aga. Detta förslag grundades på möjligheten att en brottsling, som fyllt femton år, kunde »på grund af försenad utveckling, försummad uppfostran eller ogynsamma omständigheter i öfrigt befinna sig på ett barns ståndpunkt». Mot en sådan person skulle förty med framgång kunna användas samma uppfostringsmedel, som mot minderåriga under 15 år. I fråga särskildt om lämpligheten af att låta aga träda i stället för ådömdt bötesstraff anför komitén (sid. 91, 92), att på grund af obetydligheten af de förseelser, som vanligen medförde detta straff, undergående af kroppsaga icke sällan torde vara till fyllest för att på samma gång straffa och rätta den felande. Under erinran, att komiténs förslag åsyftade allenast att utsträcka agans användning såsom uppfostringsmedel till ytterligare några åldersklasser utöfver dem, inom hvilka densamma sedan gammalt varit medgifven, yttrar komitén vidare, att agan i detta fall skulle få karakteren af en åtgärd i uppfostrande syfte, tillämpad å personer, som, om än hunna öfver den absoluta straff-

frihetsgränsen, likväl icke kunde anses ännu hafva öfverskridit den ålder, då kroppslig tuktan kunde utöfva nyttig verkan.

I det först inom justitiedepartementet utarbetade förslaget inflöt emellertid icke någon sådan bestämmelse som den nyssberörda, af komitén föreslagna, utan affattades stadgandet så, att insättandet i uppfostringsanstalt skulle blifva det enda uppfostringsmedel, mot hvilket straff, ådömdt person, som fyllt 15 men ej 18 år, skulle kunna utbytas. Denna förändring i förslaget motiverades af föredragande departementschefen (sid. 10, 11) dermed, att, då det af Riksdagen i skrifvelse den 13 maj 1898 väckta spörsmålet om införande af mera affliktiva straff för närvarande, jemte andra djupt ingripande straffrättsliga frågor, vore föremål för en utredning, hvilken icke kunde väntas blifva under den närmaste framtiden afslutad, det icke kunde anses lämpligt att nu söka genomföra någon lagändring med afseende å användningen af aga som tuktomedel för minderårige.

»Deremot» — fortsätter härefter departementschefen — »möter det icke något hinder att utan afvaktan af förenämnda omfattande utrednings resultat upptaga frågan om beredande af uppfostran åt minderåriga förbrytare och hvad dermed står i oskiljaktigt sammanhang. Hvilka förändringar af nu använda straffarter än må befinnas nödiga och lämpliga, kommer dock alltid att qvarstå behovet deraf, att under vissa förutsättningar minderåriga förbrytare i stället för straff underkastas tvångsuppfostran. Då inrättandet af anstalter, som för meddelandet af sådan uppfostran erfordras, uppenbarligen kräfver en ganska lång tid, är det också af största vigt, att förslag till lagbestämmelser om uppfostran af minderåriga förbrytare snarast möjligt underkastas slutlig pröfning. Det vore eljest att befara, att ifrågavarande åtgärder till bekämpande af den tilltagande förvildning hos ungdomen, som allmänt och icke utan skäl öfverklagas, skulle alltför länge uppskjutas.»

I den sålunda väckta frågan om lämpligheten af att, utan att afvakta resultatet af den pågående utredningen om de affliktiva straffen, vidtaga ändringar i gällande lagstiftning samt inrätta de uppfostringsanstalter, om hvilkas behöflighet ingen meningsskiljakighet förefunnes, förenade sig flertalet af högsta domstolens ledamöter om följande uttalande (sid. 25):

»Här är icke platsen att ingå i någon undersökning, huruvida de stora förväntningar, man för närvarande på många håll synes göra sig om verkan af prygelstraffets återinförande, må anses välgrundade. Men derom torde väl alla, hvilken ståndpunkt de äro i denna fråga intaga, vara ense, att, om öfver hufvud detta slags straff skall med vårt rätts-

system införlifvas, det företrädesvis bör användas emot de unga förbrytarna. Under sådana förhållanden synes det knappast välbetänkt att, utan att afvakta utredningen af det utaf Riksdagen uppställda spörsmål, redan nu söka lösa den dermed på det närmaste sammanhängande frågan om minderåriga förbrytares behandling.»

Departementschefen vidblef emellertid sin förut uttalade åsigt och anförde till stöd för densamma vid ärendets slutliga föredragning inför Kongl. Maj:t följande (sid. 44):

»Åt den komité, hvilken blifvit tillsatt för utredning af vissa straffrättsliga frågor, har, såsom Eders Kongl. Maj:t täcktes erinra sig, lemnats i uppdrag att deribland upptaga till behandling frågan om skärpning af de kortvariga frihetsstraffen. På begäran har af ordföranden i denna komité blifvit meddeladt, att komitén tagit i öfvervägande, bland annat, huruvida det kunde vara lämpligt, att kroppsstraff i egentlig mening eller prygel användes såsom medel till skärpande i svårare fall af omedelbart ådömda korta frihetsstraff, hvilken fråga komitén betraktat jemväl med särskild hänsyn till unga förbrytare, samt att komitén enhälligt stannat i den mening, att ifrågavarande slag af kroppsstraff icke borde såsom skärpningsmedel användas. De skäl, som tala emot prygelstraffets användande såsom skärpningsmedel, kunna i ännu högre grad åberopas mot dess användande såsom själfständig straffart. Vid sådant förhållande torde allt skäl saknas för uppskof med behandlingen af den påträngande frågan om beredande af nödig uppfostran åt unga förbrytare i afbidan på den slutliga lösningen af spörsmålet om införandet af mera affliktiva straff.»

Utskottet, som delar departementschefens åsigt om nödvändigheten att så fort ske kan bereda ändamålsenlig uppfostran åt unga förbrytare, anser emellertid, att åga, tilldelad minderårig, som på grund af sin sinnesbeskaffenhet och förståndsutveckling finnes vid bedömandet af en begången brottslig gerning böra likställas med barn, icke bör betraktas såsom straff, utan såsom uppfostringsmedel, och att frågan om agans användbarhet följaktligen bör bedömas ur synpunkten af dess lämplighet såsom sådant medel, hvilken synpunkt ju legat till grund för komiténs förslag i denna del.

Derjemte kan enligt utskottets åsigt ifrågasättas, huruvida icke domstol bör tillerkännas befogenhet att under vissa förhållanden i stället för straff meddela varning eller annan tillrättavisning. Ett i denna riktning gående yttrande faldes jemväl inom högsta domstolen (sid. 30).

I fråga om de straff, som skulle kunna utbytas mot uppfostr-

ringsmedel har inom högsta domstolen (sid. 30, 31) framhållits, att, då enligt förslaget endast böter samt fängelse i högst 6 månader skulle kunna af domstolen utbytas mot insättning i allmän uppfostringsanstalt, den hjälp till åstadkommande af en förändrad sinnerigting, som vistelsen å en uppfostringsanstalt måste utgöra, i allmänhet icke skulle komma dem till del, hvilka begått stöld, ett brott, som — så framt det icke vore begånget under synnerligen förmildrande omständigheter — i gällande lag vore belagdt med straffarbete. Och dock gäfvade erfarenheten otvetydigt vid handen, att det, åtminstone i de större städerna, just vore inom denna kategori af unga förbrytare, som man oftast anträffade för tvångsuppfostran lämpade subjekt. Ej ens vid lindrigare fall af inbrottsstöld borde möjligheten att insätta brottslingen i uppfostringsanstalt vara utesluten.

Detta uttalande föranledde emellertid icke någon ändring i förslaget, och yttrade departementschefen såsom motiv härför (sid. 44—46) följande:

»Ehuru en sådan utsträckt tillämpning af tvångsuppfostringssystemet äfven efter min mening antagligen skulle visa sig fördelaktig, synes dock med hänsyn till de kostnader, som derigenom komme att förorsakas, för närvarande icke böra föreslås någon ändring i det angifna syftet. Komiterade för utredning af frågan om åtgärder för beredande af lämplig uppfostran dels åt minderåriga förbrytare, dels ock åt vanartade och i sedligt afseende försummade barn hemstälde, att två uppfostringsanstalter skulle af staten inrättas, en af mildare art, afsedd för 150, och en af strängare art, afsedd för 100 elever; och var den förstnämnda af dessa anstalter hufvudsakligen bestämd för gossar under 15 år. För beräkningen af antalet 15—18-åringar, hvilka skulle komma att insättas i den strängare uppfostringsanstalten, införskaffades af komitén genom fångvårdsstyrelsen uppgifter å antalet personer af sådan ålder, hvilka under år 1896 undergingo fängelsestraff i högst sex månader, och huru många af dessa kunde efter den erfarenhet, som vid fängelset vunnits om dem, anses med hänsyn till vilja och förståndsutveckling icke hafva hunnit större mognad, än att de lämpligare bort insättas i allmän uppfostringsanstalt. Enligt dessa uppgifter hade under år 1896 sammanlagdt 64 ynglingar mellan 15—18 år undergått fängelsestraff i högst sex månader, och antogos af dessa 27 eller ungefär 42 procent snarare hafva bort insättas i allmän uppfostringsanstalt. Med beräkning af i medeltal en treårig vistelse vid anstalten och med tagen hänsyn dertill, att vid den strängare anstalten måste beräknas åtskilliga platser för att kunna från öfriga uppfostringsanstalter emottaga de mest förhärdade, svårhandterliga och på sina kamrater dåligt inverkan-
ande elever,

ansåg komitéen, att man för den strängare anstalten ej borde ifrågasätta ett lägre antal platser än 100. Byggnadskostnaderna för en sådan anstalt hafva af komitéen beräknats till ungefär 100,000—125,000 kronor. Af kostnadsförslag, upprättadt af sakkunnig arkitekt, till två elevbyggnader och en ekonomibyggnad, beräknade för 100 elever, framgår emellertid, att kostnaderna för uppförandet endast af dessa byggnader komma att högst väsentligt öfverstiga hela det af komitéen uppgifna beloppet. Den årliga kostnaden för hvarje i anstalten intagen elev har komitéen beräknat till 350 kronor.

För att erhålla någon ledning vid beräkandet af huru många ytterligare elevplatser, som skulle blifva erforderliga vid en utsträckning af tvångsuppfostringens tillämpning i den rigtning, som inom högsta domstolen blifvit ifrågasatt, har jag låtit undersöka, huru många personer som under åren 1898 och 1899 blifvit dömda till straffarbete i högst sex månader för tjufnadsbrott, begångna efter fyllda 15 men före uppnådda 18 år; och har antalet sådana förbrytare befunnits utgöra 106 under år 1898 och 124 under år 1899. Om man antager — hvilket icke torde kunna anses osannolikt — att i ungefär hälften af dessa fall domstolarne kunde hafva funnit lämpligt att förordna om straffets utbytande mot tvångsuppfostran, skulle således, äfven om man tager hänsyn dertill, att i några fall må hända samme minderårige dömts mera än en gång under året samt att bland angifna antalet finnas några qvinnor, genom en utsträckning af tvångsuppfostringens tillämpning i nu antydt omfång komma att erfordras plats för ytterligare omkring 50—60 elever årligen; och för att mottaga detta antal skulle det, om man utgår från den uppfattning, att ett antal af öfver 100 elever är för stort att sammanföras i en uppfostringsanstalt af strängare art, blifva nödigt att inrätta ytterligare två anstalter af sådan art utöfver den af komitéen föreslagna. Kostnaderna för inrättandet och underhållet af så många tvångsuppfostringsanstalter skulle uppenbarligen blifva större, än att erforderliga medel lämpligen kunna af Riksdagen på en gång begäras, och det torde derjemte med fog kunna ifrågasättas, om det vore tillrådligt, att, innan någon praktisk erfarenhet här i landet vunnits om det nya systemets verkningar, inrätta så många anstalter. Lämpligare synes det i alla afseenden blifva att först efter det sådan erfarenhet vunnits vidare fortgå på den nu inslagna vägen.»

Som man finner, har departementschefen ingalunda dragit i tvifvelsmål, att förslaget utsträckning i det af högsta domstolen angifna syfte vore nyttig och önskvärd, och utskottet är äfven för sin del öfvertygad om, att tvångsuppfostran i många fall skulle vara synnerligen ändamåls-

enlig gent emot minderåriga föröfvare af tjufnadsbrott samt andra personer mellan 15 och 18 år, hvilkas brott icke kan försonas med lägre straff än straffarbete.

Ehuru utskottet sålunda ej kunnat undgå att finna synnerligen önskligt, om i nu ifrågavarande lagförslag redan från början kunnat beaktas de synpunkter och önskningsmål, som utskottet nu framhållit såväl i fråga om de uppfostringsmedel, hvilka utom tvångsuppfostran kunna komma till användning i stället för straff, som beträffande arten af de straff, hvilka må utbytas mot uppfostringsmedel af ena eller andra slaget, har utskottet dock ej af denna orsak ansett sig böra afstyrka antagandet i hufvudsakliga delar af det föreliggande förslaget.

Härvid har utskottet ledts af den lifliga öfvertygelsen derom, att det är af största vigt, att vederbörande myndigheter så snabbt som möjligt sättas i tillfälle att bekämpa den öfverklagade förvildningen hos ungdomen genom medel, som bättre än de nu tillgängliga kunna leda till det åsyftade målet.

Erfarna personer hafva samstämmande betygat, att de straff, som i nu gällande lag stadgas för förbrytelser, begångna af minderåriga, i många fall verka motsatsen mot hvad med straff i allmänhet och särskildt med afseende på minderåriga i främsta rummet åsyftas, nemligen en förbättring i sinnesrigtningen.

De i utskottets utlåtande öfver Kongl. Maj:ts proposition n:o 30 åberopade vittnesbörd från utlandet angående den välsignelsebringande verkan, vistelsen i uppfostringsanstalter åstadkommit med hänsyn till minskningen af antalet begångna förbrytelser ej blott bland de minderåriga utan jemväl, i den mån verkningarne kunnat sträcka sig öfver flera generationer, bland de vuxna, tala ett tydligt språk med hänsyn till de stora fördelar, som äfven hos oss skulle stå att vinna genom tillämpande af motsvarande grundsatser med afseende å behandlingen af minderåriga förbrytare.

Kongl. Maj:t har i propositionen n:o 1 angående statsverkets tillstånd och behof föreslagit Riksdagen att till uppförande af byggnader för en tvångsuppfostringsanstalt vid Bona anslå 395,000 kronor, hvaraf 136,000 kronor för år 1903, *under förutsättning*, bland annat, att nu ifrågavarande lagförslag af Riksdagen bifalles.

Skulle lagförslaget nu ej antagas, följer alltså deraf, att ett uppskof på minst ett år med påbörjandet af sagda byggnadsföretag skulle uppstå.

Med hänsyn till hvad ofvan anförts, finner utskottet det emellertid af högsta vigt, att åtgärder snarast möjligt vidtagas i lagförslagets rigt-

ning. Dertill kommer, att, innan ytterligare anstalter blifvit uppförda, redan af utrymmeskäl lagen ej kan utsträckas att omfatta flera än de nu i densamma upptagna kategorier af minderåriga förbrytare. Men utskottet håller före, att, i mån som de goda verkningarna af lagens bestämmelser inträda — hvarom utskottet är öfvertygadt — såväl Kongl. Maj:t som Riksdagen skola låta sig angeläget vara att vidtaga sådana åtgärder, som möjliggöra lagens utsträckning till alla de fall, der en lycklig verkan af dess bestämmelser kan vara att påräkna; och i samband med en dylik utvidgning af lagens verkningskrets torde tillfälle erbjuda sig att taga i öfvervägande, i hvad mån jemväl de öfriga af utskottet antydda uppfostringsmedel kunna och böra komma till användning.

Då utskottet härefter öfvergår till granskning af de framlagda lagförslagens *detaljbestämmelser*, får utskottet först meddela, att utskottet icke funnit anledning till erinran mot förslaget till lag om ändrad lydelse af 5 kap. 1, 2, 3 och 6 §§ strafflagen. Förslaget till lag om ändring af vissa §§ i 5 kap. strafflagen.

Beträffande detta liksom öfriga i förevarande proposition Riksdagen förelagda lagförslags *trädande i kraft*, anser utskottet lika med Kongl. Maj:t tiden härför icke kunna bestämmas tidigare än den 1 januari 1905, alldenstund för tillämpning af de nya lagbestämmelserna erfordras en af staten upprättad allmän uppfostringsanstalt för minderåriga förbrytare, hvilken icke kan vara färdig förr än vid sagda tid. Af skäl, som utskottet i sitt utlåtande med anledning af propositionen n:o 30 utvecklat, är utskottet emellertid af den åsigten, att tiden för de i sistberörda proposition framlagda lagförslags trädande i kraft icke är beroende af, att de nu förevarande förslagen trädt i kraft.

Enligt 1 § i förslaget till lag angående verkställighet af domstols förordnande om tvångsuppfostran, skall allmän uppfostringsanstalt väl i regeln upprättas af staten, men Konungen skulle dock ega att såsom dylik anstalt erkänna jemväl anstalt, som af kommuner eller enskilde blifvit, med eller utan bidrag af statsmedel, anordnad för uppfostran af vanartade minderåriga. Angående skälen, hvarför sistnämnda bestämmelse Förslaget till lag angående verkställighet af domstols förordnande om tvångsuppfostran. (1 §.)

melse lemnas utan erinran, hänvisar utskottet till hvad utskottet yttrat angående 12 § i förslaget till lag angående uppfostran åt vanartade och i sedligt afseende försummade barn, hvilken § motsvarar den nu förevarande (se sid. 26, 27 i utskottets utlåtande i anledning af propositionen n:o 30).

(3 §.) I 3 § har Kongl. Maj:t föreslagit, att allmän uppfostringsanstalt skall vara så anordnad, att en hvar af dess elever må komma i åtnjutande af den särskilda handledning, som för hans uppfostran erfordras. Motsvarande stadgande i 15 § 4 mom. af förslaget till lag angående uppfostran åt vanartade och i sedligt afseende försummade barn innehåller, att skyddshem bör »vara så anordnad, att en hvar af dess skyddslingar må komma i åtnjutande af den särskilda handledning och vård, som erfordras för hans uppfostran till gudsfruktan och arbetsduglighet».

Då denna olikhet i de båda stadgandenas affattning till äfventyrs kunde framkalla den föreställning, att någon olikhet förefinnes i afseende å de särskilda anstalternas uppfostrande syftsmål, hvilket väl icke varit afsedt, föreslår utskottet, att 3 § i förevarande lagförslag måtte affattas i öfverensstämmelse med nyss anförda stadgande om skyddshem.

(10 och 11 §§.) I fråga om *kostnaderna* för elevs vård och underhåll vid allmän uppfostringsanstalt har Kongl. Maj:t i 10 § föreslagit, att det fattigvårdssamhälle, der eleven eger hemortsrätt, skulle till anstalten halfårsvis erlægga 40 öre för hvarje dag, eleven vårdats inom anstalten, dock icke för längre tid, än till dess eleven uppnått 18 år. Enahanda ersättningsskyldighet, dock begränsad till högst 30 öre om dagen, skulle jemväl åligga fattigvårdssamhället, derest dylik anstalt fått vidkännas kostnad för elev, som, utan att ännu hafva blifvit utskrifven från anstalten, af dess styrelse öfverlemnats till enskild vård och tillsyn eller anstalts i tjenst eller yrke. För den utgift, fattigvårdssamhälle sålunda fått vidkännas, skulle fattigvårdssamhället vara berättigadt uttaga godtgörelse af elevens egna medel eller hos den, hvilken det ålåde att ansvara för elevens försörjning. I 11 § har härjemte föreslagits stadgande, att, om elevs hemortsrätt ej kunde utrönas, uppfostringsanstalten skulle ega uttaga godtgörelsen omedelbart af elevens egna medel eller hos den, hvilken det ålåde att ansvara för elevens försörjning, samt att, för hvad som brister, anstalt, som ej upprättats af staten, skulle undfå ersättning af statsmedel.

Det sålunda framställda förslaget, att elevs hemortskommun skulle till väsentlig del bidraga till betäckandet af kostnaderna för hans vård

och underhåll, kan utskottet icke biträda. Kostnaderna för verkställighet af de straff, som domstol ådömt, hafva med allt skäl ansetts böra åligga staten ensam. Om nu, såsom man hoppas, genom förevarande lagstiftning åstadkommes ett bättre medel för vissa brottslingars behandling, ett medel, hvarigenom staten i framtiden kan vinna äfven ekonomisk fördel till följd af besparing å fängvårdskostnaden, finnes häri ingen anledning att frånträda den förut följda grundsatsen. Såsom skäl för Kongl. Maj:ts förslag kunde må hända åberopas, att dessa minderåriga förbrytare i afsevärdt olika grad härstamma från olika kommuner, och att den kommun, som genom försummelse att behörigen taga vård om den uppväxande ungdomen och förty kunde anses i viss mån bära ansvar för den större brottslighet, hvartill densamma efter uppnådd straffmyndighet gjorde sig skyldig, äfven borde vidkännas någon del af kostnaderna för dess tillrättaförande. Men häremot bör gemälas, att den kommun, der den unge brottslingen uppvuxit, i många fall torde vara en annan än den, der han har hemortsrätt, när han sedermera gör sig skyldig till brott.

Deremot instämmer utskottet uti Kongl. Maj:ts förslag, i hvad det afser ersättningspligt för eleven sjelf eller hans föräldrar. Utskottet har derfor i stället för hvad Kongl. Maj:t föreslagit i 10 och 11 §§ framlagt förslag till ett i en § sammanfattadt stadgande i nyssberörda syfte, hvilket stadgande skiljer sig från det af Kongl. Maj:t föreslagna jemväl i det afseendet, att orden »hos den, hvilken det åligger att för elevens försörjning ansvara» utbyttts mot orden »hos hans föräldrar». På grund af 3 § i gällande fattigvårdsförordning, jemförd med 1 §, kunna nemligen föräldrar icke anses hafva sådan ovilkorlig underhållspligt gent emot barn öfver 15-års-åldern, som utskottet funnit rättvist och lämpligt att dem åläggas, hvadan uttrycklig föreskrift bör derom meddelas. Sådan ersättningsskyldighet torde åter näppeligen kunna eller böra af andra än föräldrar utkrävas.

I utskottets förslag har icke heller intagits stadgandet, att allmän uppfostringsanstalt skulle ega halfårsvis göra gällande sin rätt till ersättning. Då anstalten har att med sitt kraf vända sig omedelbart mot eleven eller hans föräldrar, synes anstalten böra tillerkännas rätt att i afseende å valet af tiden härför förfara, som för hvarje fall finnes lämpligast.

Ändringarna i 12 §, som i utskottets förslag erhållit numret 11, äro beroende af hvad utskottet hemställt i afseende å de båda nästföregående §§.

(12 §.)

Mot öfriga stadganden i detta lagförslag har utskottet icke funnit något att erinra.

Förslaget till lag, innefattande vissa bestämmelser om förfarandet i brottmål rörande minderåriga.

Hvad beträffar förslaget till lag, innefattande vissa bestämmelser om förfarandet i brottmål rörande minderåriga, har utskottet ingen erinran att framställa mot hvad Kongl. Maj:t föreslagit, men anser sig böra föreslå ett tillägg till 1 §.

Då komiténs förslag första gången föredrogs i statsrådet, yttrade departementschefen:

»Såsom riktigt måste det äfven anses, att åt domstol förbehålles pröfningen deraf, om i ett särskildt fall en minderårig förbrytare skall undergå det förskylda straffet eller i stället insättas i uppfostringsanstalt. Det bör nemligen af nära till hands liggande, principiella skäl ankomma på domstol att meddela den eftergift af straffet, som ligger i ett förordnande om dess ersättande med tvångsuppfostran. Dessutom synas våra underrätter, på landet till följd af nämndens deltagande och i städerna på grund af domstolsledamöternas förtrogenhet med administrativa göromål, i allmänhet synnerligen väl egna sig för bedömande af tvångsuppfostrans lämplighet.»

Ehuru inom högsta domstolen intet yrkande framställdes derom, att ifrågavarande pröfning skulle uppdragas åt annan myndighet än domstol, yttrades dock tvifvel, huruvida domstolarne i hvarje förekommande fall kunde ega tillgång till de upplysningar, som vore nödiga för att bilda sig en riktig uppfattning om nödvändigheten och lämpligheten af uppfostringsåtgärd.

Häremot anförde departementschefen vid frågans senare föredragning, att för domstolarne icke torde möta någon svårighet att i förekommande fall från vederbörande införskaffa de särskilda upplysningar, hvilka vore af nöden för en riktig uppfattning om lämpligheten af den unge förbrytarens insättande i tvångsuppfostringsanstalt; och hänvisade departementschefen till det i 22 § i förslaget till lag angående uppfostran åt vanartade och i sedligt afseende försummade barn intagna stadgande om skyldighet för barnavårdsnämnd att, på begäran af allmän åklagare, meddela de i nämndens protokoll och anteckningslängd tillgängliga upplysningar om den tilltalades uppförande och de förhållanden, under hvilka han upp vuxit.

Utskottet, som af skäl, hvilka angifvits å sid. 31, 32 i utskottets utlåtande i anledning af propositionen n:o 30, hemställt, att sistberörda stadgande icke måtte inflyta i lagen angående uppfostran åt vanartade

och i sedligt afseende försummade barn, finner sig böra hemställa om intagande i nu föreslagna lag icke blott af ett mot det nyssberörda svarande stadgande, utan jemväl af bestämmelse om något mera vidtgående skyldigheter för barnavårdsnämnderna i detta hänseende. I barnavårdsnämnds protokoll och anteckningslängd finnas nemligen icke upplysningar om andra barn än dem, med hvilka nämnden på ett eller annat sätt tagit befattning. Men det är gifvet, att äfven andra barn inom nämndens verksamhetsområde kunna efter uppnådd 15-års-ålder komma att begå brott af sådan art, att fråga kan uppstå om den brottsliges intagande i allmän uppfostringsanstalt. Åtminstone i de flesta fall torde barnavårdsnämnd äfven rörande dessa minderårige ega eller med lätthet kunna förskaffa sig nödiga upplysningar. Barnavårdsnämnderna synas i detta afseende vara just de mest ändamålsenliga organen.

Slutligen vill utskottet erinra, att komitén föreslagit sådant tillägg till 20 § i kongl. förordningen angående expeditionslösen den 7 december 1883, att utslag, hvarigenom underrätt förordnat om insättande i allmän uppfostringsanstalt, skulle till Konungens befallningshafvande afsändas senast fjorton dagar efter utslagets afkunnande. I denna fråga, hvilken tillhör Kongl. Maj:ts afgörande, har utskottet endast velat uttala önskvärldheten, att för afsändandet af sådant utslag bestämmes samma tid som för afsändandet af utslag i mål angående häktad, en bestämmelse, för hvilken intet hinder synes utskottet föreligga.

På grund af hvad utskottet sålunda anført, får utskottet hemställa:

1:o

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts proposition i denna del, måtte antaga följande

Lag

om ändrad lydelse af 5 kap. 1, 2, 3 och 6 §§ strafflagen.

Häri genom förordnas, att 5 kap. 1, 2, 3 och 6 §§ strafflagen skola erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

Gerning, som eljes straffbar är, vare strafflös, om den begås af barn, innan det fyllt femton år.

2 §.

Begår den brott, som fyllt femton, men ej aderton år; då skall dödsstraff eller straffarbete på lifstid till sådant arbete från och med sex till och med tio år nedsättas; och må jemväl straffarbete på viss tid nedsättas till hälften af den eljest för brottet stadgade minsta straff-tid, dock ej under två månader.

Är brottet belagdt med påföljd, som i 2 kap. 19 § sägs; pröfve domstolen, efter omständigheterna, huruvida sådan påföljd ådömas bör.

3 §.

Har brott blifvit begånget af någon, som fyllt femton, men ej aderton år, och dömes han härför till böter eller till fängelse i högst sex månader; må domstolen, der den brottsliges sinnesbeskaffenhet och omgifning samt graden af hans förståndsutveckling pröfvas sådant förordna, förordna, att han skall, i stället för att undergå det ådömda straffet, insättas i allmän uppfostringsanstalt.

Förekomma på en gång till verkställighet sådant förordnande och annat tidigare meddeladt beslut, hvarigenom samma person blifvit dömd till straff, skall detta straff, så vidt det utgöres af fängelse eller böter och de förskylda straffen tillsammans ej uppgå till fängelse i mera än sex månader, anses inbegripet i förordnandet.

Inträffar sådant fall, att meddeladt förordnande, enligt hvad särskildt stadgas, är förfallet, gälle om det ådömda straffets förening eller sammanläggning med annat straff och om dess verkställande hvad eljest är föreskrifvet.

6 §.

Pröfvas någon, som brottslig gerning begått, dervid hafva af kropps- eller sinnessjukdom, ålderdomssvaghet eller annan, utan egen skuld, iråkad förvirring saknat förståndets fulla bruk, ehuru han ej kan för strafflös anses efter 5 §; då gälle om dödsstraff hvad i 2 § sägs;

och må, i ty fall, efter omständigheterna, annat straff jemväl nedsättas under hvad i allmänhet å gerningen följa bort.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1905.

2:o

Under förutsättning, att hvad utskottet ofvan under 1:o hemställt vinner Riksdagens bifall, att Riksdagen måtte, med förklarande, att Kongl. Maj:ts förslag till lag angående verkställighet af domstols förordnande om tvångsuppfostran icke kunnat af Riksdagen oförändradt antagas, för sin del antaga följande

Lag

angående verkställighet af domstols förordnande om tvångsuppfostran.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

Allmän uppfostringsanstalt, som i 5 kap. 3 § strafflagen afses, upprättas af staten. Konungen eger såsom dylik anstalt erkänna jemväl anstalt, som af kommun eller enskilde blifvit, med eller utan bidrag af statsmedel, anordnad för uppfostran af vanartade minderårige; sådant erkännande kan när som helst återkallas.

Ehvad allmän uppfostringsanstalt upprättats af staten eller af kommun eller enskilde, skall den stå under sådan särskild uppsigt, som af Konungen bestämmes.

2 §.

Har domstol jemlikt 5 kap. 3 § strafflagen förordnat om minder-

årigs insättande i allmän uppfostringsanstalt, skall den minderårige genom Konungens befallningshafvandes försorg till sådan anstalt öfverlemnas. Förordnandet gånge genast i verkställighet utan hinder deraf att det ej vunnit laga kraft.

Kongl. Maj:ts förslag.

3 §.

Allmän uppfostringsanstalt skall vara så anordnad, att en hvar af dess elever må komma i åtnjutande af den särskilda *handledning, som för hans uppfostran erfordras.*

Elever af olika kön må ej i samma anstalt intagas.

Utskottets förslag.

3 §.

Allmän uppfostringsanstalt skall vara så anordnad, att en hvar af dess elever må komma i åtnjutande af den särskilda *handledning och vård, som erfordras för hans uppfostran till gudsfruktan och arbetsduglighet.*

Elever af olika kön må ej i samma anstalt intagas.

4 §.

Har minst ett år förflutit, sedan elev blifvit i allmän uppfostringsanstalt intagen, ege anstaltens styrelse, derest sådant finnes för eleven gagneligt, tills vidare eller för viss tid öfverlemna honom till enskild vård och tillsyn eller anställa honom i tjänst eller yrke. Sådan åtgärd må ock tidigare vidtagas, om särskilda omständigheter det föranleda, och den myndighet, som öfver anstalten eger uppsigt, dertill samtycker.

Då elev sålunda öfverlemnas till enskild vård och tillsyn eller anställs i tjänst eller yrke, skall förbehåll göras om rätt för anstaltens styrelse att när som helst återtaga eleven; och vare styrelsen skyldig återtaga honom, om hans uppförande eller annat förhållande dertill föranleder.

Öfver elev, som vistas utom anstalten, skall styrelsen öfva tillsyn. För sådant ändamål eger styrelsen påkalla biträde af presterskap, kommunal- eller polismyndighet.

5 §.

Då i allmän uppfostringsanstalt intagen elev vunnit nödig stadga i sinnesriktning och uppförande, skall han från anstalten utskrifvas.

Utan särskildt tillstånd af den myndighet, som öfver anstalten eger uppsigt, må dock utskrifning ej ske, förr än två år efter det eleven intogs i anstalten.

Senast då elev uppnått tjuguar, skall han utskrifvas från anstalten.

6 §.

Under den tid, elev är vid allmän uppfostringsanstalt inskrifven, stånde han under dess styrelses och föreståndares husbondevälde samt vare underkastad disciplinär bestraffning af dem.

Styrelsen har att för elev, som utskrifves, utse första anställningen, hvilken eleven icke eger att utan styrelsens tillstånd lemna, förr än ett år efter utskrifningen förflutit.

7 §.

Misstänkes den, som på grund af domstols förordnande blifvit i allmän uppfostringsanstalt intagen, att hafva före intagandet i anstalten begått brott, därför han icke undergått ransakning; må, ändå att brottet under allmänt åtal hörer eller det af målseganden till åtal angifvits, allmän åklagare ej derå tala, utan att Konungens befallningshafvande i den ort, der brottet är begånget, dertill lof gifver.

Lag samma vare, der den, som i allmän uppfostringsanstalt intagits, misstänkes att hafva efter intagandet i anstalten och innan han derifrån utskrifvits gjort sig skyldig till brott.

8 §.

Varder någon, sedan domstol förordnat om hans insättande i allmän uppfostringsanstalt, men innan han från anstalten utskrifvits, öfvertygad att hafva begått annat brott, vare förordnandet förfallet.

Förekomma på en gång till verkställighet sådant förordnande och annat beslut, hvarigenom samma person blifvit dömd till straff, vare förordnandet ock förfallet, så framt detta straff är af svårare art än fängelse, eller ock de förskylda straffen tillsammans uppgå till fängelse i mera än sex månader.

9 §.

Har ej domstols förordnande om minderårigs insättande i allmän

uppfostningsanstalt gått i verkställighet, innan han uppnått aderton år, vare förordnandet förfallet.

Kongl. Maj:ts förslag.

10 §.

Såsom bidrag till elevs vård och underhåll vid allmän uppfostningsanstalt skall det fattigvårdssamhälle, der eleven eger hemortsrätt, till anstalten halfårsvis erlägga 40 öre för hvarje dag eleven inom anstalten vårdats, dock icke för längre tid än till dess eleven uppnått aderton år. Har till följd af åtgärd, som i 4 § 1 mom. afses, anstalten under nu sagda tid vidkänts kostnad för elevs vård och underhåll utom anstalten, vare fattigvårdssamhället pliktigt att därför godtgöra anstalten, dock ej med högre belopp än 30 öre för hvarje dag.

Fattigvårdssamhälle ege, i den mån fattigvårdsstyrelsen icke finner skäl till eftergift, af elevens egna medel eller hos den, hvilken det åligger att för elevens försörjning ansvara, njuta ersättning för utgift, hvarom i denna § förmäles.

11 §.

Kan ej elevs hemortsrätt utrönas, må allmän uppfostningsanstalt af elevens egna medel eller hos den, hvilken det åligger att för elevens försörjning ansvara, uttaga hvad anstalten enligt

Utskottets förslag.

10 §.

Allmän uppfostningsanstalt eger att för elevs vård och underhåll inom anstalten af elevens egna medel eller hos hans föräldrar uttaga godtgörelse intill ett belopp af 40 öre för hvarje dag, eleven vårdats vid anstalten, dock icke för längre tid än till dess eleven uppnått aderton år. För kostnad, som anstalten fått vidkännas för elevs vård och underhåll utom anstalten till följd af åtgärd, som afses i 4 § 1 mom., eger anstalten rätt till dylik godtgörelse, dock ej med högre belopp än 30 öre för hvarje dag. För hvad af förenämnda godtgörelse ej kan utfås, ege anstalt, som ej upprättats af staten, undfå ersättning af statsmedel.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

10 § tillkommer. För hvad som brister ege anstalt, som ej upprättats af staten, undfå ersättning af statsmedel.

12 §.

I afseende på handläggning af ärende, som i 10 eller 11 § afses, skall hvad om frågor angående ersättning för lemnad fattigvård är stadgadt ega motsvarande tillämpning; dock att allmän uppfostringsanstalt eger att anställa talan mot fattigvårdssamhälle om utbekommande af stadgadt bidrag till elevs vård och underhåll inom en tid af ett år, efter det eleven blifvit från anstalten uskrifven.

11 §.

I afseende på handläggning af ärende, som afses i 10 §, skall hvad om frågor angående ersättning för lemnad fattigvård är stadgadt ega motsvarande tillämpning; dock att allmän uppfostringsanstalt eger att anställa talan om utbekommande af stadgad godtgörelse för elevs vård och underhåll inom en tid af ett år, efter det eleven blifvit från anstalten uskrifven.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1905.

3:o.

Under förutsättning, att hvad utskottet ofvan under 1:o hemställt vinner Riksdagens bifall, att Riksdagen måtte, med förklarande, att Kongl. Maj:ts förslag till lag, innefattande vissa bestämmelser om förfarandet i brottmål rörande minderårige, icke kunnat af Riksdagen oförändradt antagas, för sin del antaga följande

Lag,

innefattande vissa bestämmelser om förfarandet i brottmål rörande minderårige.

Häri genom förordnas som följer:

Kongl. Maj:ts förslag.

1 §.

Tilltalas den, som ej fyllt aderton år, för gerning, som i allmänna strafflagen är med straff belagd, skall i protokollet upptagas, utom hvad i allmänhet för ransakningens fullständighet erfordras, jemväl upplysning om de förhållanden, under hvilka den tilltalade uppvuxit, samt huruvida han tillförene gjort sig känd för vanart.

Utskottets förslag.

1 §.

Tilltalas den, som ej fyllt aderton år, för gerning, som i allmänna strafflagen är med straff belagd, skall i protokollet upptagas, utom hvad i allmänhet för ransakningens fullständighet erfordras, jemväl upplysning om de förhållanden, under hvilka den tilltalade uppvuxit, samt huruvida han tillförene gjort sig känd för vanart.

Barnavårdsnämnd skall, på begäran af allmän åklagare, meddela de i nämndens protokoll och anteckningslängd tillgängliga upplysningar i ofvannämnda afseenden äfvensom yttrande rörande de omständigheter i öfrigt, som kunna inverka på bedömande af frågan om lämpligheten af den tilltalades intagande i tvångsuppfostringsanstalt.

2 §.

Ej må domstol jemlikt 5 kap. 3 § strafflagen meddela förordnande om minderårigs insättande i allmän uppfostringsanstalt, med mindre den minderåriges målsman blifvit, der så ske kan, i målet hörd.

3 §.

Sedan vid underrätt ransakning i mål mot den, som ej fyllt aderton år, blifvit till slut förd, skall dom afsägas samma dag eller senast nästa dag, der ej i målets vidlyftighet eller eljest hinder därför möter.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1905.

Stockholm den 25 april 1902.

På utskottets vägnar:

C. A. SJÖCRONA.
